

Yaşayan Müzeler: Botanik Bahçeleri

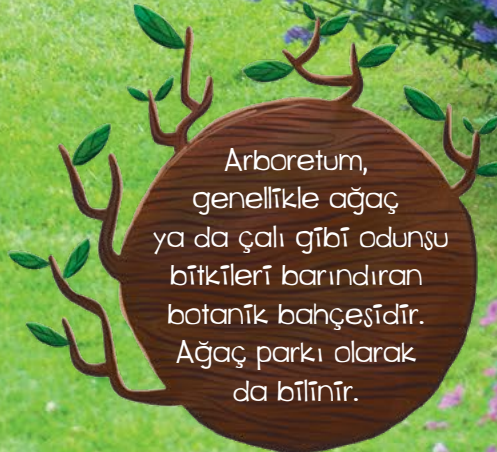
Çeşit çeşit bitkinin bir arada olduğu kocaman bir bahçe... Rengârenk çiçekler ve onların üzerinde uçuşan kelebekler, arılar, uğur böcekleri... Daha önce çevrenizde görmediğiniz türde ağaçlar, dinlenmek ve küçük bir ara vermek için oturabileceğiniz banklar, tertemiz bir hava... Okurken zihninizde canlanan görüntü sizin de hoşunuza gitti mi? Peki ya tüm bunların hatta daha fazlasının bir arada olduğu bir botanik bahçesine gitseydiniz sizce neler deneyimlerdiniz?

Botanik bahçeleri, canlı bitkilerden oluşuşan geniş bir koleksiyonun bulunduğı büyük parklardır. Bu koleksiyon sayesinde botanik bahçeleri; araştırma, eğitim, farklı bitkileri sergileme ve koruma gibi olanaklar sunan açık hava müzeleri olarak kabul edilir. Tabii buralarda sadece bitkilerin değıl, ortama uygun hayvan türlerinin de yaşadığını görebilirsiniz. Örneğın bir botanik bahçesinde bulunan gölde kuğular, balıklar ya da kurbağalar olabilir. Ağaçların dalları arasında uçuşan kuş türlerini de unutmamak gerek.

Bir botanik bahçesinde gezerken hiç bilmediğiniz bitki türleriyle karşılaşabilir, bunların adlarını öğrenebilirsiniz. Ayrıca buralarda bitkiler hakkında bilgiler de verilir. Botanik bahçelerinin bulunduğu bölgede yetişmeyen bazı bitkiler, oluşturulan özel koşullarda yetiştirilip korunabilir. Benzer biçimde, sadece bahçelerin bulunduğu bölgede yetişen yani oraya endemik olan türler de botanik bahçelerinde yetiştirilmeye, çoğaltılmaya ve korunmaya çalışılır.

Birçok bitki türünün bir arada bulunması botanik yani bitki bilimi üzerine araştırma yapan bilim insanları için de önemlidir. Böylece bu bahçeler büyük bir laboratuvar olarak kullanılabilir. Burada bitki çeşitliliği hakkında çalışmalar yapılabilir. Her botanik bahçesi farklı bitki grupları üzerine yoğunlaşabilir. Örneğin arboretumlarda ağaç türleri üzerine daha çok çalışılabilir.

Arboretum, genellikle ağaç ya da çalı gbt odunşu bitkileri barındıran botanik baheşdir. Ağaç parkı olarak da bilinir.

Birkaç botanik bahçesini birlikte tanımaya ne dersiniz?

İlk durağımız: Padova Botanik Bahçesi. İtalya'da 1545 yılında açılan bu bahçe, bilimsel amaçla kurulan en eski botanik bahçesi kabul ediliyor. Ayrıca yüzyıllar önce başlayan çalışmalarla çevre bilimi, eczacılık, kimya gibi alanların gelişimine katkısı büyük. Şu an burada 6 bine yakın bitki türü bulunuyor. Ayrıca 50 binden fazla kitabın yer aldığı kütüphanesi, nadir bulunan bitkileri içeren bitki koleksiyonuyla dünyanın en önemlileri arasında. Güvenlik amacıyla çevresine örülen dairesel duvar sayesinde mimarisi de bahçeyi değerli kılan özelliklerden biri.

Burası Kraliyet Botanik Bahçeleri, diğer adıyla Kew Bahçeleri. Birleşik Krallık'taki bu botanik bahçesi, bilimsel açıdan büyük öneme sahip. Çünkü botanik ve çevre bilimi alanlarındaki çalışmalara çok fazla katkısı var. Üstelik bitki ve mantar çeşitliliği açısından dünyanın en zengin botanik bahçesi. Burada öğrenecek o kadar çok şey, gezecek o kadar yer var ki... Örneğin göl kenarı, Ağaç Tepesi Yürüyüş Yolu, Ilıman Ev ya da Palmiye Evi gibi seralar bunlardan yalnızca birkaçı.

İşte burası botanik bahçesinde bulunan Ilıman Ev. Burada oluşturulan ortam, nemli ve ılıman bölgelerde yetişen bitkilere özel.

Şimdi sıra ülkemizde bulunan bir botanik bahçesinde. Belki de daha önce gidip gezenleriniz olmuştur. Burası İstanbul'daki Atatürk Arboretumu. 1949 yılında kurulumu başlayan ve bir canlı ağaç müzesi olan bu bahçede, ülkemizin farklı yerlerinden bitkiler yetiştiriliyor. İçinde üç tane de gölet bulunuyor. Ayrıca araştırmacılar ve botanik meraklıları için sıklıkla kullanılan açık bir laboratuvar.

Bu arboretumu sanal ortamda gezmek isterseniz kare kodu akıllı cihazlarınıza okutabilirsiniz.

Tropik bitkilerle dolu Singapur Botanik Bahçeleri'nde gezinmeye ne dersiniz? 10 binden fazla bitki türü bulunan bahçeyi en önemli kılan türlerin orkideler olduğunu söyleyebiliriz. Buradaki Ulusal Orkide Bahçesi'nde 1.200'den fazla orkide türü bulunuyor ve melezleme çalışmalarıyla farklı çeşitleri üretiliyor. Böylece dünyanın en büyük orkide koleksiyonuna sahip.

1891 yılında kurulan New York Botanik Bahçesi'nde günümüzde 1 milyondan fazla bitki yaşıyor! Eğitim konusunda da önemli bahçelerden birisi sayılıyor. Burada çevre bilimi, botanik ve sağlıklı beslenmeye ilgili eğitimler veriliyor. Ayrıca dünyanın en büyük botanik kütüphanelerinden biri de bu bahçede.

Geçtiğimiz ay bahsettiğimiz UNESCO Dünya Mirası Listesi'ni hatırlıyor musunuz? Buradaki bahçelerden hangilerinin bu listede olduğunu araştırmaya ne dersiniz?

Merve Çelik
Çizim: Beyza Avcı